

Utbildning och universitetsforskning

16

Förslag till statsbudget för år 1998

Utbildning och universitetsforskning

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Lagtext.....	13
2.1	Förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434).....	13
3	Inledning.....	15
3.1	Omfattning/ändamål.....	15
3.2	Resultatbedömning m.m.....	16
3.3	Revisionens iakttagelser	17
3.4	Utgiftsutvecklingen	18
4	Barnomsorg, skola och vuxenutbildning	21
4.1	Omfattning/ändamål.....	21
4.2	Utgiftsutvecklingen	21
4.3	Resultatbedömning och slutsatser	22
4.3.1	Inledning	22
4.3.2	Prioritering av kärnverksamheten	24
4.3.3	Staten tillskjuter mer resurser	24
4.3.4	Pågående utredningsarbete inom barnomsorg och skola.....	25
4.3.5	Vuxenutbildning i förändring	26
4.3.6	Åtgärder för att säkra kvaliteten	27
4.3.7	Jämställdhet.....	27
4.3.8	Kompetensutveckling och lärarförsörjning.....	28
4.3.9	Internationellt samarbete	28
4.3.10	Skoldatanät.....	29
4.4	Regeringens bedömningar med anledning av revisionens iakttagelser	29
4.5	Anslag.....	30
A 1.	Statens skolverk	30
A 2.	Utveckling av skolväsende och barnomsorg.....	31
A 3.	Forskning inom skolväsendet.....	33
A 4.	Genomförande av skolreformer	33
A 5.	Statens institut för handikappfrågor i skolan	34
A 6.	Skolutveckling och produktion av läromedel för elever med handikapp.....	35
A 7.	Specialskolor och resurscenter	36
A 8.	Särskilda insatser på skolområdet.....	36
A 9.	Sameskolstyrelsen	37
A 10.	Bidrag till viss verksamhet motsvarande grundskola och gymnasieskola.....	38
A 11.	Bidrag till svensk undervisning i utlandet.....	39

Innehållsförteckning

A 12.	Statens skolor för vuxna.....	40
A 13.	Bidrag till viss verksamhet inom vuxen- utbildning.....	41
A 14.	Särskilda utbildningsinsatser för vuxna	42
A 15.	Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling.....	44
5	Universitet och högskolor	45
5.1	Högre utbildning och forskning	45
5.1.1	Den nya högskolan.....	45
5.1.2	Allmänt om högre utbildning och forskning.....	49
5.1.2.1	Anslagsutvecklingen inom verksamhets- området.....	49
5.1.2.2	Resultatbedömning och slutsatser	50
5.1.3	Kvalitet och förnyelse.....	54
5.1.4	Studenter.....	57
5.2	Grundläggande högskoleutbildning.....	59
5.2.1	Fortsatt utbyggnad av den högre utbildningen.....	59
5.2.2	Vårdutbildningar.....	62
5.2.2.1	Läkar- och tandläkarutbildningar.....	62
5.2.2.2	Ersättning för klinisk utbildning och forskning.....	63
5.2.2.3	Apotekarutbildning	64
5.2.2.4	Kvalitets- och huvudmannaskapsfrågor inom vårdhögskoleutbildningarna	65
5.2.3	Tekniska och naturvetenskapliga utbildningar	66
5.2.4	Lärarytutbildningar.....	72
5.2.5	Konstnärliga utbildningar.....	74
5.2.6	Kompetensutveckling i arbetslivet	76
5.2.7	IT och högskolan	78
5.3	Nya högskolor.....	80
5.3.1	Malmö högskola	80
5.3.2	Högskola på Gotland.....	82
5.4	Resurser för forskning och forskarutbildning.....	83
5.4.1	Inledning.....	83
5.4.2	Resurser	85
5.4.3	Rekryteringsmål för ökad jämställdhet.....	88
5.5	En reformerad forskarutbildning.....	90
5.5.1	Ärendet och dess beredning.....	90
5.5.2	Vetenskapligt kompetensbehov inför 2000-talet.....	90
5.5.3	Behörighet, forskarutbildningens längd, licentiatexamen	91
5.5.4	Examensmål	92
5.5.5	Examination och resurser.....	96
5.5.6	Antagning	96
5.5.7	Studiefinansiering.....	98
5.5.8	Utbildningens uppläggning, handledning m.m.....	101
5.5.9	Doktorsavhandlingen m.m.	103
5.5.10	Genomförande	103
5.6	Jämställdhet i högskolan	104
5.7	Miljöfrågor	105
5.7.1	Miljöfrågorna inom den högre utbildningen och forskningen	105
5.7.2	Miljöarbete vid universitet och högskolor	106
5.8	Internationella perspektiv.....	107
5.8.1	Inledning.....	107

Innehållsförteckning

5.8.2	EU-samarbete inom högre utbildning	107
5.8.3	Östersjösamarbetet	108
5.8.4	Gästforskare/gästlärare utomlands.....	109
5.8.5	Övriga frågor.....	109
5.9	Professorers anställningsskydd.....	109
5.10	Anslagstekniska frågor m.m.....	113
5.10.1	Anslagsberäkningar för universitet och högskolor.....	113
5.10.2	Justering av per capita-ersättningar.....	114
5.10.3	Anslagssystem.....	114
5.10.4	Lokalförsörjning och investeringar	115
5.11	Utbildningsuppdragen.....	116
5.12	Anslag.....	118
B 1.	Uppsala universitet: Grundutbildning.....	118
B 2.	Uppsala universitet: Forskning och forskar- utbildning	119
B 3.	Lunds universitet: Grundutbildning	119
B 4.	Lunds universitet: Forskning och forskarutbildning.....	121
B 5.	Göteborgs universitet: Grundutbildning	121
B 6.	Göteborgs universitet: Forskning och forskarutbildning.....	122
B 7.	Stockholms universitet: Grundutbildning.....	123
B 8.	Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning.....	124
B 9.	Umeå universitet: Grundutbildning.....	125
B 10.	Umeå universitet: Forskning och forskar- utbildning	126
B 11.	Linköpings universitet: Grundutbildning	126
B 12.	Linköpings universitet: Forskning och forskarutbildning.....	128
B 13.	Karolinska institutet: Grundutbildning.....	128
B 14.	Karolinska institutet: Forskning och forskarutbildning.....	129
B 15.	Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	130
B 16.	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning.....	131
B 17.	Luleå tekniska universitet: Grundutbildning.....	131
B 18.	Luleå tekniska universitet: Forskning och forskarutbildning.....	132
B 19.	Danshögskolan: Grundutbildning.....	133
B 20.	Dramatiska institutet: Grundutbildning.....	134
B 21.	Högskolan i Borås: Grundutbildning	134
B 22.	Högskolan Dalarna: Grundutbildning	135
B 23.	Högskolan i Gävle/Sandviken: Grundut- bildning	136
B 24.	Högskolan i Halmstad: Grundutbildning.....	138
B 25.	Högskolan i Kalmar: Grundutbildning	139
B 26.	Högskolan i Karlskrona/Ronneby: Grund- utbildning	140
B 27.	Högskolan i Karlstad: Grundutbildning.....	141
B 28.	Högskolan i Kristianstad: Grundutbildning	142
B 29.	Högskolan i Skövde: Grundutbildning.....	143
B 30.	Högskolan i Trollhättan/Uddevalla: Grund- utbildning	144
B 31.	Högskolan i Växjö: Grundutbildning.....	144
B 32.	Högskolan i Örebro: Grundutbildning.....	145

Innehållsförteckning

B 33.	Högskoleutbildning på Gotland: Grundutbildning.....	146
B 34.	Idrottshögskolan i Stockholm: Grundutbildning.....	147
B 35.	Konstfack: Grundutbildning.....	148
B 36.	Kungl. Konsthögskolan: Grundutbildning.....	148
B 37.	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	149
B 38.	Lärarhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	150
B 39.	Mitthögskolan: Grundutbildning	151
B 40.	Mälardalens högskola: Grundutbildning.....	152
B 41.	Operahögskolan i Stockholm: Grundutbildning.....	153
B 42.	Södertörns högskola: Grundutbildning.....	154
B 43.	Teaterhögskolan i Stockholm: Grundutbildning.....	154
B 44.	Enskilda och kommunala högskoleutbildningar m.m.	155
B 45.	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.....	159
B 46.	Forskning och konstnärligt utvecklingsarbete vid vissa högskolor.....	160
B 47.	Sunet	161
B 48.	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning.....	162
6.	Högskolemyndigheter	163
C 1.	Högskoleverket	163
C 2.	Verket för högskoleservice	164
C 3.	Centrala studiestödsnämnden.....	165
7	Nationella och internationella forskningsresurser	167
7.1	Omfattning/ändamål	167
7.2	Resultatinformation	173
7.3	Utgiftsutvecklingen.....	177
7.4	Bemyndiganden	178
7.5	Anslag	179
D 1.	Forskningsrådsnämnden: Forskning och forskarinformation.....	179
D 2.	Forskningsrådsnämnden: Förvaltning.....	179
D 3.	Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet: Forskning:.....	179
D 4.	Humanistik-samhällsvetenskapliga forskningsrådet: Förvaltning.....	180
D 5.	Medicinska forskningsrådet: Forskning.....	181
D 6.	Medicinska forskningsrådet: Förvaltning	182
D 7.	Naturvetenskapliga forskningsrådet: Forskning	182
D 8.	Naturvetenskapliga forskningsrådet: Förvaltning.....	183
D 9.	Teknikvetenskapliga forskningsrådet: Forskning	183
D 10.	Teknikvetenskapliga forskningsrådet: Förvaltning	184
D 11.	Rymdforskning	184
D 12.	Kungl. biblioteket.....	184
D 13.	Statens Psykologisk-pedagogiska bibliotek	185

Innehållsförteckning

D 14.	Institutet för rymdfysik	185
D 15.	Polarforskningssekretariat	186
D 16.	Rådet för forsknings- och utvecklingssamarbete mellan Sverige och EU	186
D 17.	Särskilda utgifter för forskningsändamål	187
D 18.	Medel för dyrbar vetenskaplig utrustning	188
8	Gemensamma ändamål	189
8.1	Omfattning/ändamål	189
8.2	Utgiftsutvecklingen	189
E 1.	Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.	189
E 2.	Utvecklingsarbete inom Utbildnings- departementets område m.m.	190
Bilaga	191

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434),
2. godkänner att av det för budgetåret 1995/96 under åttonde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Fortbildning m.m. får användas högst 6 800 000 kr år 1998 och högst 800 000 kr år 1999 för svensk undervisning i utlandet,
3. godkänner det som regeringen förordar om omfattningen och principerna för utbyggnaden av den högre utbildningen under budgetåren 1998-2000 (avsnitt 5.2.1),
4. godkänner vad regeringen förordar om läkarutbildningen (avsnitt 5.2.2.1),
5. godkänner vad regeringen förordar om tekniska och naturvetenskapliga utbildningar (avsnitt 5.2.3),
6. godkänner vad regeringen förordar om lärarutbildningar (avsnitt 5.2.4),
7. godkänner vad regeringen förordar om konstnärliga utbildningar (avsnitt 5.2.5),
8. godkänner vad regeringen förordar om omfattning och inriktning av högskoleverksamheten i Malmö (avsnitt 5.3.1),
9. godkänner vad regeringen förordar om omfattning och inriktning av högskoleverksamheten på Gotland (avsnitt 5.3.2),
10. godkänner vad regeringen förordar om satsningar på forskning och forskarutbildning vid universitet och högskolor (avsnitten 5.4.1 och 5.4.2),
11. godkänner principerna för uppställande av examensmål för forskarutbildningen (avsnitt 5.5.4),
12. godkänner vad regeringen förordar om stöd till gästforskare/gästlärare utomlands (avsnitt 5.8.4),
13. godkänner de belopp för ersättning för helårsstudenter och helårsprestationer som regeringen förordar för de olika utbildningsområdena för budgetåret 1998 (avsnitt 5.10.2),
14. godkänner vad regeringen förordar om generellt utbildningsuppdrag (avsnitt 5.11),
15. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Uppsala universitet skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 1,
16. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Lunds universitet skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 3,
17. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Göteborgs universitet skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 5,
18. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Umeå universitet skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 9,
19. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Linköpings universitet skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 11,
20. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Luleå tekniska universitet skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 17,
21. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Högskolan Dalarna skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 22,
22. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Högskolan i Gävle/Sandviken skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 23,
23. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Högskolan i Halmstad skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 24,
24. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Högskolan i Kalmar skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 25,

25. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Högskolan i Karlstad skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 27,
26. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Högskolan Kristianstad skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 28,
27. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Högskolan i Växjö skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 31,
28. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Högskolan i Örebro skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 32,
29. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Lärarhögskolan i Stockholm skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 38,
30. godkänner att utbildningsuppdragets inriktning för Mitthögskolan skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i avsnittet B 39,
31. godkänner förslaget att inrätta ett tekniskt forskningsinstitut i Göteborg (avsnitt 7.1),
32. godkänner vad regeringen förordat om högpres-terande datorsystem (avsnitt 7),
33. bemyndigar regeringen att under år 1998 låta sta-ten ta på sig ekonomiska förpliktelser i samband med stöd till forskning som finansieras under verksamhetsområdet Nationella och internatio-nella forskningsrsrcer som innebär åtaganden i enlighet med vad regeringen förordar under av-snittet 4,
34. godkänner regeringens förslag angående använd-ningen av anslagssparande som förordas under anslaget D 17. Särskilda utgifter för forskning-sändamål,
35. för budgetåret 1998 anvisar anslagen under ut-giftsområdet 16 Utbildning och universitetsforsk-ning enligt följande uppställning:

ANSLAG	ANSLAGSTYP	ANSLAGSBELOPP (TUSENTAL KRONOR)
A 1. Statens skolverk	ramanslag	236 995
A 2. Utveckling av skolväsende och barnomsorg	ramanslag	163 360
A 3. Forskning inom skolväsendet	ramanslag	7 873
A 4. Genomförande av skolreformer	ramanslag	83 971
A 5. Statens institut för handikappfrågor i skolan	ramanslag	116 623
A 6. Skolutveckling och produktion av läromedel för elever med handi-kapp	ramanslag	20 936
A 7. Specialskolor och resurscenter	ramanslag	418 943
A 8. Särskilda insatser på skolområdet	ramanslag	258 336
A 9. Sameskolstyrelsen	ramanslag	33 714
A 10. Bidrag till viss verksamhet motsvarande grundskola och gymnasie-skola	ramanslag	118 091
A 11. Bidrag till svensk undervisning i utlandet	ramanslag	67 108
A 12. Statens skolor för vuxna	ramanslag	38 155
A 13. Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildning	ramanslag	134 236
A 14. Särkilda utbildningsinsatser för vuxna	ramanslag	3 474 333
A 15. Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveck-ling	ramanslag	9 066
B 1. Uppsala universitet: Grundutbildning	ramanslag	766 767
B 2. Uppsala universitet; Forskning och forskarutbildning	ramanslag	952 889
B 3. Lunds universitet: Grundutbildning	ramanslag	1 165 260
B 4. Lunds universitet; Forskning och forskarutbildning	ramanslag	977 689
B 5. Göteborgs universitet: Grundutbildning	ramanslag	926 126
B 6. Göteborgs universitet: Forskning och forskarutbildning	ramanslag	784 320
B 7. Stockholms universitet: Grundutbildning	ramanslag	647 173
B 8. Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning	ramanslag	776 182
B 9. Umeå universitet: Grundutbildning	ramanslag	677 386

ANSLAG	ANSLAGSTYP	ANSLAGSBELOPP (TUSENTAL KRONOR)
B 10. Umeå universitet: Forskning och forskarutbildning	ramanslag	522 150
B 11. Linköpings universitet	ramanslag	638 344
B 12. Linköpings universitet: Forskning och forskarutbildning	ramanslag	343 420
B 13. Karolinska institutet: Grundutbildning	ramanslag	295 824
B 14. Karolinska institutet: Forskning och forskarutbildning	ramanslag	603 168
B 15. Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	ramanslag	676 183
B 16. Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning	ramanslag	506 043
B 17. Luleå tekniska universitet: Grundutbildning	ramanslag	351 662
B 18. Luleå tekniska universitet: Forskning och forskarutbildning	ramanslag	178 285
B 19. Danshögskolan: Grundutbildning	ramanslag	22 248
B 20. Dramatiska institutet: Grundutbildning	ramanslag	53 284
B 21. Högskolan i Borås: Grundutbildning	ramanslag	168 506
B 22. Högskolan Dalarna: Grundutbildning	ramanslag	186 586
B 23. Högskolan i Gävle/Sandviken: Grundutbildning	ramanslag	186 991
B 24. Högskolan i Halmstad: Grundutbildning	ramanslag	127 659
B 25. Högskolan i Kalmar; Grundutbildning	ramanslag	201 819
B 26. Högskolan i Karlskrona/Ronneby; Grundutbildning	ramanslag	127 406
B 27. Högskolan i Karlstad: Grundutbildning	ramanslag	274 584
B 28. Högskolan Kristianstad: Grundutbildning	ramanslag	150 031
B 29. Högskolan i Skövde: Grundutbildning	ramanslag	126 990
B 30. Högskolan i Trollhättan/Uddevalla	ramanslag	94 030
B 31. Högskolan i Växjö: Grundutbildning	ramanslag	225 300
B 32. Högskolan i Örebro, Grundutbildning	ramanslag	273 355
B 33. Högskoleutbildning på Gotland: Grundutbildning	ramanslag	40 725
B 34. Idrottshögskolan i Stockholm; Grundutbildning	ramanslag	33 997
B 35. Konstfack, Grundutbildning	ramanslag	96 727
B 36. Kungl. Konsthögskolan: Grundutbildning	ramanslag	45 749
B 37. Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	ramanslag	81 574
B 38. Lärarhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	ramanslag	280 765
B 39. Mitthögskolan; Grundutbildning	ramanslag	351 669
B 40. Mälardalens högskola: Grundutbildning	ramanslag	267 925
B 41. Operahögskolan i Stockholm, Grundutbildning	ramanslag	13 352
B 42. Södertörns högskola; Grundutbildning	ramanslag	99 006
B 43. Teaterhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	ramanslag	21 924
B 44. Enskilda och kommunala högskoleutbildningar m.m.	ramanslag	1 462 630
B 45. Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	ramanslag	350 984
B 46. Forskning och konstnärligt utvecklingsarbete vid vissa högskolor	ramanslag	438 686
B 47. Sunet	ramanslag	37 292
B 48. Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	ramanslag	1 568 174
C 1. Högskoleverket	ramanslag	127 667
C 2. Verket för högskoleservice	ramanslag	9 892
C 3. Centrala studiestödsnämnden	ramanslag	253 924
D 1. Forskningsrådsnämnden: Forskning och forskningsinformation	ramanslag	88 858
D 2. Forskningsrådsnämnden: Förvaltning	ramanslag	21 205
D 3. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet. Forskning	ramanslag	205 750
D 4. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet: Förvaltning	ramanslag	10 239

ANSLAG	ANSLAGSTYP	ANSLAGSBELOPP (TUSENTAL KRONOR)
D 5. Medicinska forskningsrådet: Forskning	ramanslag	332 272
D 6. Medicinska forskningsrådet: Förvaltning	ramanslag	9 806
D 7. Naturvetenskapliga forskningsrådet: Forskning	ramanslag	709 769
D 8. Naturvetenskapliga forskningsrådet: Förvaltning	ramanslag	19 714
D 9. Teknikvetenskapliga forskningsrådet: Forskning	ramanslag	237 692
D 10. Teknikvetenskapliga forskningsrådet: Förvaltning	ramanslag	8 048
D 11. Rymdforskning	ramanslag	118 925
D 12. Kungl. biblioteket	ramanslag	193 061
D 13. Statens psykologisk-pedagogiska bibliotek	ramanslag	8 183
D 14. Institutet för rymdfysik	ramanslag	37 296
D 15. Polarforskningssektariatet	ramanslag	22 237
D 16. Rådet för forsknings- och utvecklingssamarbete mellan Sverige och EU	ramanslag	9 654
D 17. Särskilda utgifter för forskningsändamål	ramanslag	124 095
D 18. Medel för dyrbar vetenskaplig utrustning	ramanslag	62 799
E 1. Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.	ramanslag	36 365
E 2. Utvecklingsarbete inom Utbildningsdepartementets område m.m.	ramanslag	22 524
Summa		27 050 554

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 § högskolelagen (1992:1434) skall upphöra att gälla den 1 januari 1999.

Äldre bestämmelser skall dock tillämpas i fråga om den som före den 1 januari 1999 har fått en tjänst som professor utan tidsbegränsning.